

Изм. № 04-00-7 #2/29.6.2026 г.

ДО

Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО
СЪТРУДНИЧЕСТВО

КОПИЕ: Г-ЖА ВАСКА ШУШНЕВА

СЕКРЕТАР НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА
ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ОТНОСНО: Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г., т. 2 от дневния ред на заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество, насрочено за 29.06.2026 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЕВ,

БСК изразява следното становище по проекта на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г.:

I. По политиките по приходите:

1. БСК **не споделя** използвания подход за осигуряване на допълнителни приходи в бюджета на ДОО чрез **увеличаване на минималните осигурителни доходи и максималния осигурителен доход от 01.08.2026 г.**

Минималният осигурителен доход по своята същност е осигурителен инструмент, насочен към ограничаване на недеklarирания труд и осигуряването върху изкуствено занижени възнаграждения. Когато обаче той се определя детайлно едновременно по икономически дейности и квалификационни групи професии, той представлява на практика механизъм за административно определяне на минимални нива на възнаграждения по професионални категории.

Предложената структура в Приложение №1А води до съществено повишаване на осигурителната тежест в рамките на текущата година. При част от групите увеличението достига приблизително 70%, а при други – около 50%, 40%, 30% и 20%. Подобно стъпаловидно увеличение предполага административно зададена йерархия между професионалните групи, която не отчита достатъчно различията между предприятията по мащаб, регион, производителност, маржове, инвестиционна активност и възможности за поемане на допълнителни разходи.

Прилагането на една и съща матрица към предприятия с различна икономическа реалност създава риск от непропорционално въздействие върху малките и средните предприятия, в т.ч. в различните региони и икономически дейности с по-ниска добавена стойност. За предприятията с по-ограничена ликвидност административното увеличение на осигурителните прагове може да се превърне в натиск върху заетостта, работното време, инвестициите и възможностите за формално наемане на персонал.

Сравнението с други държави от ЕС показва, че българският модел е специфичен. В редица държави съществуват минимални заплати, осигурителни тавани или общи минимални бази за вноски, но не и детайлна законова таблица, която едновременно диференцира осигурителния доход по икономическа дейност и квалификационна група. Това поставя въпроса дали предложеното допълнително разширяване и повишаване на праговете не задълбочава отклонението на българския модел от по-разпространените европейски подходи, при които осигурителните вноски за наети лица се начисляват основно върху реалното брутно възнаграждение, при спазване на минималната работна заплата и съответните осигурителни тавани.

При сравнението между действащите размери за периода от 1 януари до 31 юли 2026 г. и предложените размери от 1 август 2026 г. увеличението е стъпаловидно и достига приблизително:

- около 70 на сто за категорията „Ръководители“;
- около 50 на сто за категорията „Специалисти“;
- около 40 на сто за категорията „Техници и приложни специалисти“;
- около 30 на сто за категорията „Помощен административен персонал“;
- около 20 на сто за квалифицирани работници и машинни оператори;
- около 12,6 на сто за част от най-ниските квалификационни групи.

Подобен ръст не може да бъде разглеждан само като техническа актуализация на осигурителни параметри. Той представлява съществено административно увеличение на осигурителната тежест в рамките на текущата година, при това без достатъчно време за адаптация на работодателите.

БСК не оспорва необходимостта от ефективни мерки срещу недекларирания труд и осигуряването върху изкуствено занижени доходи. Тези цели обаче следва да се постигат чрез базиран на риска контрол, обмен на данни между НАП, НОИ и ИА „Главна инспекция по труда“, секторен анализ, контрол върху фиктивно непълно работно време и санкциониране на конкретни нарушения, а не чрез административно повишаване на осигурителната тежест за **всички** работодатели в съответната дейност.

В тази връзка **БСК предлага** да се обсъди поетапно преминаване от детайлна система на **минимални осигурителни доходи** по икономически дейности и квалификационни групи към модел, при който **осигурителните вноски за наетите лица се дължат върху получени или начислени, но неизплатени брутни месечни възнаграждения**, не по-ниски от минималната работна заплата за страната, пропорционално на отработеното време, и ненадвишаващи максималния осигурителен доход. При този модел икономическата дейност и квалификационната група могат да се използват за статистически цели и базиран на риска контрол, но не и за административно определяне на различни минимални осигурителни прагове. Оценката на риска може да се извършва на база на добре известни критерии като автоматичен анализ на работодатели, които масово осигуряват на минимална заплата, сравнение между обороти, брой наети, фонд „Работна заплата“ и средни стойности за съответната икономическа дейност, съвместни проверки от НАП и ГИТ при висок риск, контрол върху фиктивно непълно работно време, по-добър обмен на данни между НАП, НОИ и ГИТ, въвеждане на санкции за системно деклариране на възнаграждения под реално изплащаните.

Независимо че **максималният осигурителен доход** не е статична величина и неговото актуализиране е разбираемо с оглед общото нарастване на средния осигурителен доход, промени след средата на годината водят до непредвидени разходи за предприятията. Увеличаването на максималния осигурителен доход също следва да се разглежда комплексно и с оглед дългосрочното развитие на пенсионната система. Необходимо е да се отчита неговата взаимовръзка със средния осигурителен доход, минималната работна заплата, размерите на минималната, средната и максималната пенсия. При запазване на максималния размер на получаваните една или повече пенсии увеличаването на максималния осигурителен доход допълнително отслабва връзката „принос – права“ и намалява стимулите за осигуряване върху реалните доходи.

Като цяло, промените в политиката по приходите в тази им част не държат сметка за съвкупното им въздействие върху разходите за труд, конкурентоспособността на предприятията, заетостта, регионалните пазари на труда и финансовата устойчивост на държавното обществено осигуряване.

2. Подкрепяме по принцип поетапното преминаване към модел, при който държавните служители по Закона за държавния служител и заетите по Закона за съдебната власт започват да заплащат лични осигурителни вноски, тъй като това е стъпка към по-равнопоставено третиране на осигурените лица. Същевременно, настояваме този преход да бъде придружен от публични разчети за действителния му фискален ефект, включително когато се предвижда компенсиране на нетния доход чрез увеличение на възнагражденията.

II. По политиките по разходите

1. Не подкрепяме:

- Запазването на максималния размер на получаваните една или повече пенсии без добавките към тях в размер на 1738,40 евро, особено при едновременно увеличение на максималния осигурителен доход до 2300 евро.

- Запазването на подход, при който значими социални разходи се финансират през осигурителната система, без ясна връзка с осигурителния принос и без оценка на ефекта им върху дългосрочната финансова устойчивост на фондовете.

Мотиви:

Запазването на максималния размер на пенсиите при едновременно увеличаване на максималния осигурителен доход допълнително задълбочава дисбаланса между осигурителния принос и осигурителните права. Това намалява доверието в системата и стимулите на лицата с по-високи доходи да се осигуряват върху реалните си възнаграждения.

Всяка промяна, която увеличава приходите чрез по-високи осигурителни бази, следва да бъде разглеждана заедно с правилата за достъп до пенсия, пенсионната формула, осъвременяването на пенсиите и максималния размер на пенсиите. В противен случай се създава впечатление за фискално мотивирано увеличение на приходите без достатъчно гаранции за адекватност на бъдещите права на осигурените лица.

БСК последователно поддържа тезата, че мерки с преобладаващо социален, демографски или бюджетен характер следва да бъдат финансирани от държавния бюджет, а не за сметка на осигурителните фондове, когато липсва достатъчно ясна връзка с осигурителния принос.

Бюджетът на Държавното обществено осигуряване продължава да бъде в значителна степен зависим от трансфери от държавния бюджет. Това налага особено внимателен подход при всяка промяна, която увеличава разходите или променя осигурителните права, без да е част от последователна и дългосрочна реформа.

III. Предложения:

1. Запазване на сега действащите прагове и въвеждане на таван на ръста на годишна база (напр., минималният осигурителен доход при пълно работно време да не бъде по-нисък от минималната работна заплата за страната. Минималните осигурителни доходи над този общ минимален праг да не се увеличават с темп, по-висок от ръста на средния осигурителен доход за предходната година). Промени в минималните осигурителни доходи да не се въвеждат в рамките на текущата година, а само от началото на календарната година, след предварително обсъждане със социалните партньори.
2. Да се обсъди преходен механизъм за постепенно преминаване към осигуряване върху получени или начислени, но неизплатени брутни месечни възнаграждения, които не могат да са под минималната работна заплата за страната, пропорционално на отработеното време, и ненадвишаващи максималния осигурителен доход. Въвеждането на подобен механизъм може да започне чрез намаляване на броя квалификационни групи – например, от 9 на 3 широки групи, а като следваща стъпка – премахване на секторната диференциация и запазване само общ минимален осигурителен праг.
3. Да се засили базираният на риска контрол срещу недеklarирания труд, включително чрез обмен на данни между НАП, НОИ и ИА „Главна инспекция по труда“, анализ на работодатели с необичайно висок дял осигурени на минимални доходи, контрол върху фиктивно непълно работно време и по-ефективни санкции при доказано укриване на възнаграждения.
4. Увеличаването на максималния осигурителен доход да се разглежда единствено в контекста на цялостен анализ на пенсионната система, включително връзката „принос – права“, максималния размер на пенсиите и стимулите за осигуряване върху реални доходи.

В заключение, Българската стопанска камара за пореден път настоява законодателно да бъде въведено задължение като минимум **всички промени в пенсионноосигурителното законодателство**, водещи до: а) промени в обхвата на осигурените лица; б) осигурителни вноски; в) минимални и максимални осигурителни доходи; г) пенсионната формула, определянето на пенсиите и тяхното осъвременяване, **да бъдат задължително придружени от актюерски оценки и разчети**.

Тези актюерски оценки и разчети трябва да бъдат публични и ясно да показват съвкупното въздействие на предлаганите промени върху дългосрочната адекватност на пенсиите, финансовата устойчивост на бюджета на ДОО, връзката „принос – права“, стимулите за деклариране на реални доходи и прилагането на принципите на солидарност и недискриминация.

БСК подчертава необходимостта от комплексни промени и усъвършенстване на законодателството в областта на социалното осигуряване, като напомня, че през 2024 г. бяха приети два анализа в тази посока.¹

В заключение, БСК **подкрепя под условие** проекта на Бюджет на Държавното обществено осигуряване за 2026 г. и апелира за преосмисляне на политиките, свързани с увеличаване на осигурителните прагове, като:

1. се отложи увеличението на максималния осигурителен доход до приемане на редовен бюджет за 2027 г.;
2. се ограничи ръстът на минималните осигурителни доходи до размера на минималната работна заплата за 2026 г.;

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС на БСК

---

¹ Анализ на действащата пенсионна система и предложения за нейното усъвършенстване, Икономически и социален съвет, ИСС/4/072/2024, изготвен по възлагане на председателя на 49-ото Народно събрание:

https://esc.bg/wp-content/uploads/2024/12/ESC_4_072_2024.pdf

Анализ на системата на задължителното пенсионно осигуряване, МТСП,

<https://www.mlsp.government.bg/uploads/37/politiki/pensii/analiz-pensii.pdf>